

ЕКОНОМІКА І ВРЯДУВАННЯ

I семестр

2020-2021 навчального року
СИЛАБУС

22-1-ПУА 217-ПУА-Д20
(денна форма навчання)

29-1-ПУАм(219-ПУА-320)
(заочна форма навчання)

Лектор: Крихтіна Юлія Олександрівна

Практичні заняття: Крихтіна Юлія Олександрівна

Контакти: +38 (057) 730-10-46, e-mail: kryhtina@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: кожен понеділок та середу з 12.40-14.00

Сучасна концепція врядування наголошує на системі цінностей, політик та інституцій, завдяки яким суспільство управляє своєю економікою, соціальними та політичними справами завдяки взаємодії держави, громадянського суспільства та бізнесу (приватного сектора). Врядування має три дійові сили: державу, яка створює сприятливі політикоправові умови, приватний сектор, який генерує робочі місця й доходи, та громадянське суспільство, яке посилює політичну та соціальну взаємодію. Метою розвитку стає не «сильна» або «мінімальна» держава - обидва ці підходи довели на практиці свою неспроможність, а ефективна держава. Остання перебуває в центрі економічного та соціального розвитку, однак уже не як

безпосереднє джерело зростання, а як партнер, каталізатор та помічник, що стимулює та доповнює діяльність приватного бізнесу та окремих осіб.

Метою викладання курсу “Економіка і врядування” є оволодіння теоретичними знаннями з питань врядування й економічного розвитку держав; набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в урядуванні; набуття умінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб’єкта врядування, в тому числі для органів державної влади і місцевого самоврядування; вивчення норм і стандартів європейського урядування; дослідження світових моделей врядування й імплементації позитивного досвіду в Україні.

Завдання навчальної дисципліни, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є: узагальнення теоретичних засад у сфері світового врядування, дослідження основних тенденцій та напрямів їх еволюції; визначення сутності, законів, принципів і механізмів врядування в сучасному розвитку суспільства; вивчення основ методології, технологій та методів формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на міжнародному, національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб’єктів публічної сфери, з позицій загальноцивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків; набуття навичок розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної і ефективної діяльності суб’єктів врядування; вивчення кращого міжнародного досвіду у сфері врядування, економіки розвинених держав світу, стандартів, норм, технологій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес досягнення національних цілей та інтересів через вивчення кращого досвіду та традицій європейського урядування й системи економічного розвитку держав-лідерів.

«Економіка і врядування» є ключовою дисципліною, яка формує управлінську еліту для забезпечення взаємодії інтересів бізнесу, політики, громадянського суспільства в територіальних громадах регіонів України.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні **компетентності** студентів:

1. Ціннісно-сміслову компетентність (набуття знань про закони, принципи і механізми врядування);

2. Навчально-пізнавальну компетентність (здатність оцінювати перспективні наукові напрями розвитку врядування; вміння підготувати нормативну документацію (накази, розпорядження тощо), пропозиції, рекомендації (проекти) для суб’єкта врядування щодо визначення стратегічних цілей, завдань та етапів управлінських рішень на основі результатів системного аналізу суспільно-політичного та соціально- економічного стану розвитку сфери управління (об’єкта управління), застосовуючи методики визначення певних показників);

3. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного вживання заходів із впровадження сучасних форм і методів врядування, оптимізації його функціональної та організаційної структури, з урахуванням змісту сучасних управлінських технологій та міжнародного досвіду за допомогою сучасних інформаційних технологій);

4. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів в області економіки та врядування, використовуючи новітні інформаційні технології);

5. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів до вирішення задач, що потребують вирішення).

6. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області застосування та розвитку інтернет-комунікацій).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо вас цікавить питання економіки та врядування, ви хочете дізнатися яким чином функціонують моделі економічного розвитку промислово розвинених держав, бажаєте знати основні засади здійснення врядування в соціальній та економічній сферах, хочете вміти вживати заходи із впровадження сучасних форм і методів врядування, оптимізації його функціональної та організаційної структури, з урахуванням змісту сучасних управлінських технологій та міжнародного досвіду, тоді вам просто обов'язково варто йти на цей курс!

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по січень, дає студентам глибоке розуміння щодо процесу врядування, дозволяє застосовувати набуті навички в практичній діяльності майбутніх державних службовців.

Кількість кредитів ECTS –5,5 (165 год).

Лекції – 45 годин.

Практичні заняття – 30 годин.

Самостійна робота – 60 годин.

Курс складається з однієї лекції кожного тижня, однієї лекції та одного практичного заняття один раз на два тижні. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Результатом навчання є вміння застосовувати отримані знання в процесі підготовки, прийняття та впровадження управлінських рішень при формуванні державної політики у публічній сфері.

Теми курсу

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Публічне врядування (*public governance*) та концепція належного врядування (*good governance*)

Тема 1. Основні підходи до розуміння *public governance* та його еволюція

Тема 2. Предметна сфера та методологічна основа публічного врядування

Тема 3. Понятійний апарат *public governance* (публічного врядування)

Тема 4. Сутність публічного врядування. Види публічного врядування

- Тема 5. Сучасні концепції та стандарти публічного врядування
- Тема 6. Поняття *good governance*
- Тема 7. Принципи та характеристики *good governance*
- Тема 8. Критерії та індикатори *good governance*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Регіональне врядування (*regional governance*) та публічна фінансова діяльність

- Тема 9. Поняття *regional governance*
- Тема 10. Принципи *regional governance*
- Тема 11. Сутність і завдання *regional governance*. Характеристики *regional governance*
- Тема 12. Українські моделі і практики *regional governance*
- Тема 13. Світові моделі і досвід *regional governance*
- Тема 14. Публічна фінансова діяльність
- Тема 15. Публічні фінанси Публічний фінансовий менеджмент

Економіка і врядування / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Екзамен	

Практичні заняття з курсу передбачають вивчення прийомів та методів, які дозволять сформувати базу знань, умінь та навичок з питань економіки та врядування. Виконання завдань супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, навчальний посібник, лекційні матеріали, і, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі. План лекцій, практичних і лабораторних занять

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Основні підходи до розуміння <i>public governance</i> та його еволюція	2	Організація і функціонування економічних систем суспільства як чинники розвитку публічного управління господарськими процесами
2	2	Предметна сфера та методологічна основа публічного врядування	2	Порівняльний аналіз і публічне управління розвитком економічних систем
3	2	Понятійний апарат <i>public governance</i> (публічного врядування)	2	Сучасний вибір стратегії трансформації економічної системи України в процесі глобальних структурних зрушень
4	2	Сутність публічного врядування. Види публічного врядування	2	Предмет, методологічна основа врядування
5	2	Сучасні концепції та стандарти публічного врядування	2	Форми сучасного врядування та економічного розвитку держав.
6	2	Поняття <i>good governance</i>	2	Розподіл функцій у системі адміністративного менеджменту в органах державної виконавчої влади (місцевого самоврядування)
7	2	Принципи та характеристики <i>good governance</i>	2	Моделі децентралізованого управління: міжнародний досвід
8	2	Критерії та індикатори <i>good governance</i>	2	Світовий досвід децентралізації влади.
9		Модульний контроль знань		
10	2	Поняття <i>regional governance</i>	2	Стандарти європейського врядування
11	2	Принципи <i>regional governance</i>	2	Європейські стандарти правотворчого процесу.
12	2	Сутність і завдання <i>regional governance</i> . Характеристики <i>regional governance</i>	2	Оцінювання управління територіями на основі критеріїв <i>good governance</i>
13	2	Українські моделі і практики <i>regional governance</i>	2	Аналіз вітчизняних і світових моделей і досвіду застосування технологій <i>public private partnership</i>
14	2	Світові моделі і досвід <i>regional governance</i>	2	Можливості застосування елементів і концепцій <i>new public management</i> і <i>public governance</i> в містах України.
15	2	Публічна фінансова діяльність	2	Теорія публічних фінансів
16	2	Публічні фінанси. Публічний фінансовий менеджмент	2	Публічні надходження і публічні видатки. Державний бюджет і бюджетний процес.
17		Модульний контроль знань		
1		Іспит		

Самостійна робота

1. Механізми координації господарського життя суспільства та їх місце в структурі публічного управління економічним розвитком.
2. Використання механізмів нового публічного менеджменту для розвитку сучасних економічних систем.
3. Стратегічні пріоритети економічних та інституційних перетворень національної економіки у контексті європейського вибору.
4. Ринки праці, землі та капіталу.
5. Оцінювання роботи посадових осіб місцевого самоврядування на основі критеріїв «*good governance*».
6. Критерії для порівняння політико- адміністративних систем.
7. Залучення громадян до лобювання у європейському врядуванні.
8. Співробітництво ЄС з Україною.
9. Обслуговування та погашення державного боргу. Управління державним боргом.
10. Оборонний бюджет України. Фінансування видатків на утримання органів правопорядку та державного управління.

11. Теорія управління фінансовими ризиками, основи бюджетування та фінансового менеджменту, бюджетні технології.
12. Європейський досвід стандартів якості освіти у розвинених державах світу.
13. Інституційні рішення регіонального співробітництва східноєвропейських країн.
14. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень.
15. Практичне застосування технологій публічно-приватного партнерства: європейський, світовий, український досвід.

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	<u>Відмінно</u> – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	<u>Дуже добре</u> – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	<u>Добре</u> – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	<u>Задовільно</u> - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	<u>Достатньо</u> – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	<u>Незадовільно</u> – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	<u>Незадовільно</u> - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання застосування системного підходу щодо проблем врядування в Україні. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей.

Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Екзамен

• Студент складає іспит за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає екзаменаційний бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на екзамені, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Команда викладачів:

Крихтіна Юлія Олександрівна (<http://kart.edu.ua/staff/krihtina-jo>) – доцент кафедри менеджменту і адміністрування УкрДУЗТ. Кандидат економічних наук з 2009 року. Дисертацію захистила у спеціалізованій вченій раді Д.64.820.05 при Українській державній академії залізничного транспорту за спеціальністю 08.00.04-економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), тема дисертації «Розробка економічного механізму ефективності ресурсозбереження на підприємствах транспорту (методичний підхід)», номер диплома ДК 055073.

Напрямок наукової діяльності: управління фінансово-економічними ризиками транспортних підприємств при здійсненні логістичної та зовнішньоекономічної діяльності; економічні аспекти публічного управління та врядування.

Загальний стаж науково-педагогічної роботи 24 роки.

Автор понад 85 наукових праць та навчально-методичних розробок.

25 методичних робіт: монографії - 6; навчальні посібники - 3; конспекти лекцій - 6; інші методичні видання – 10.

33 статті у фахових наукових виданнях. Брала участь у 29 вітчизняних та міжнародних наукових і науково-практичних конференціях.

Член галузевої експертної ради (ГЕР) галузі 28 «Публічне управління та адміністрування».

Програмні результати навчання мають забезпечити:

- вміння вирішувати питання щодо застосування механізмів регулювання розвитку різних сфер та секторів національних економічних систем в умовах глобалізації ринків;

- ❑ здатність формувати понятійний апарат, сутність і види нового публічного менеджменту і публічного врядування;
- ❑ вміння застосовувати отримані знання в галузі публічного управління та адміністрування;
- ❑ вміння оцінювати управління територіями на основі критеріїв належного врядування;
- ❑ здатність застосовувати технології публічно-приватного партнерства;
- ❑ демонструвати знання щодо імплементації елементів концепцій New Public Management і Public Governance в містах України;
- ❑ використання інструментів та методів публічного управління економічними процесами та фінансовими потоками, виявляти та оцінювати ризики в економічній сфері, розробляти заходи для мінімізації їх негативного впливу на макроекономічну стабільність.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток 1

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ З ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІКА І ВРЯДУВАННЯ

1. Аналіз конкурентних переваг та обмежень перспективного розвитку території.
2. Визначення поняття «стандарт».
3. Визначення та відбір цілей і завдань підвищення конкурентоспроможності території.
4. Досвід країн Вишеградської групи: політика ефективного регіонального розвитку.
5. Еволюція моделі управління у державному секторі.
6. Еволюція публічного управління.
7. Європейський досвід Regional governance.
8. Європейські принципи управління щодо муніципального менеджменту.
9. Європейські стандарти публічного управління.
10. Загальні принципи державного управління за концепцією «нового державного (публічного) менеджменту».
11. Засади розроблення та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності території.
12. Інноваційний підхід до формування природно зумовленої моделі демократичного врядування.
13. Інституційне забезпечення регіональної політики та практика взаємодії органів влади в Україні.
14. Концепція «належного врядування».
15. Концепція демократичного врядування.
16. Концепція регіону.
17. Концепція сталого розвитку.
18. Критерії good governance щодо оцінки посадових осіб місцевого самоврядування.
19. Мета «якісного управління».
20. Методологічний підхід до дослідження конкурентоспроможності території.
21. Наукові засади формування моделі взаємодії органів місцевого самоврядування з підприємницькими структурами.
22. Нова інституційна концепція.
23. Нові інституційні механізми регіонального розвитку в Європі.
24. Основні види посад в органах місцевого самоврядування.
25. Основні категорії Public Governance.
26. Основні функції та сфери застосування концепції та Governance.
27. Визначення поняття good governance.
28. Поняття «регіон».
29. Поняття Regional governance.
30. Поняття посадової особи місцевого самоврядування.
31. Поняття служби в органах місцевого самоврядування.
32. Предметна область теорії публічного управління.
33. Приклади Європейських стандартів публічного управління.

34. Принципи концепції good governance щодо державного управління:
35. Принципи, на підставі яких формують завдання Regional governance
36. Принципи, які мають бути положені в основу діяльності органів місцевого самоврядування, враховуючи концепцію Good governance.
37. Причини появи нової форми управління у публічній сфері.
38. Різниця між поняттями Government та Governance.
39. Світові моделі і досвід Regional governance.
40. Співвідношення публічного управління та публічного менеджменту.
41. Сутність поняття «європейські принципи управління».
42. Сутність публічного управління.
43. Сучасні концепції публічного управління.
44. Сучасні стандарти Public Governance.
45. Теорія політичних (соціальних) мереж.
46. Тракткування регіону у контексті гармонізації українського законодавства із стандартами ЄС.
47. Утрехтська Декларація про належне місцеве і регіональне управління.
48. Характеристики Regional governance.